

Zorgzame samenleving?

Behalve inclusief onderwijs bestaat er ook zoiets als “inclusive finance”. Een moderne vertaling van het begrip microkrediet. Dit is het financieel ondersteunen met laag of nulrentende leningen van kleine ondernemers in de derde wereld en ontwikkelingslanden. Een activiteit vanuit ons rijke en welvarende werelddeel die hoort bij fatsoen of beschaving. Net zoals een beschaafde samenleving niet zonder inclusief onderwijs kan. Het is dan ook zondermeer stuitend dat er bezuinigingen op til zijn in de zorg voor verstandelijk gehandicapten. Maatstaf daarbij is o.a. een IQ van 85. Een norm die men nu voornemens is te verlagen naar een IQ van 70. Afgezien van de niet al te grote betrouwbaarheid van een IQ-test is dit voornemen –uitsluitend gebaseerd op AWBZ-bezuinigen- een teken van afnemende beschaving in ons land. Want vaak gaan geringe intellectuele vermogens gepaard aan meer en andere beperkingen op sociaal en emotioneel gebied. En dan is er al gauw sprake van meervoudige beperkingen die meer en bredere zorg eisen. Vanzelfsprekend zijn en moeten er grenzen gesteld worden aan de mate waarin de overheid verantwoordelijkheden van burgers overneemt. Daarin is Nederlandse verzorgingsstaat de afgelopen decennia wellicht doorgeschooten. De daarmee samenhangende bureaucratische en bestuurlijke drukte heeft die verzorgingsstaat onnodig kostbaar gemaakt. Steeds meer zijn deskundigen en professionals (onderwijzers, zorgverleners, orthopedagogen etc) door ingewikkelde overheidsregulering op een zij- en soms doodspoor gezet. Steeds vaker en zelfs in het parlement komen we een toenemend gebrek aan beschaving en oplopende hufferigheid tegen. Degeneratie van omgangsvormen schijnt bij de huidige, soms grimmige tijdsgeest te horen. Dat zich dat ook op bestuurlijk en politiek niveau manifesteert is zorgelijk.

Terwijl ik dit schrijf zie ik aan de wand van mijn werkkamer een prent van een man en mooie halfnaakte vrouw op een zeilboot. Ze kijken vrolijk, ja bijna gelukkig dat je je kunt afvragen wat er omgaat in hun hoofden. Als een uitdrukking van de geest tonen hun lijven en houding een niet te beschrijven saamhorigheid terwijl sprake is van ondeugende promiscuïteit. Deze ietwat scabreuze prent heeft een aanstekelijke uitstraling van groot genieten. Tegelijkertijd zo onfatsoenlijk en intiem dat ie niet geschikt is voor publieke vertoning. Maar feitelijk een heel andersoortig onfatsoen dan met een cynisch en grof snoeimes de verzorgingsstaat saneren. De zorgvuldige en warme bejegening van de mensen op de foto staat als het ware synoniem voor de noodzaak om niet de botte bijl te hanteren in de zorg en begeleiding van mensen met beperkingen. Niet zonder melancholie kijkt ik naar de goede bedoelingen van de verzorgingsstaat en met grote zorg naar wat daar nu mee gebeurd. Te hopen valt dat zorgvuldig en met menselijke warmte overbodige regulering en bureaucratie in het zorgdomein wordt aangepakt. Want inderdaad, de overheid is er niet om alle kwalen op te lossen, maar kan het evenmin laten gebeuren dat mensen die zorg vereisen in de kou komen te staan.